

Økonomisk prognose - marts 2016

Sløv vækst bremser dansk jobfremgang

Økonomisk prognose - marts 2016

Sløv vækst bremser dansk jobfremsgang

af cheføkonom **Erik Bjørsted** og stud.polit. **Eva Smidt**

med bidrag fra chefanalytiker **Jens Sand Kirk**, senioranalytiker **Signe Dahl**, stud.polit. **Anders Christian Overvad** og stud.polit. **Thea Nissen**

Indhold

- ① Resumé af prognosen (s. 1)
- ② Prognose: Dårligt udgangspunkt for 2016 (s. 3)
- ③ Arbejdsmarked: Svag vækst øger risiko for nedgearing (s. 8)
- ④ Anbefalinger til den økonomisk politik:
Flaskehalsen peger på uddannelse (s. 11)

Kontakt

Cheføkonom

Erik Bjørsted
Tlf. 33 55 77 12
Mobil 27 68 79 50
eb@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

1 Resumé: Sløv vækst bremser dansk jobfremgang

Væksten i dansk økonomi levede ikke op til forventningerne sidste år og landede på blot 1,2 pct. Alligevel er beskæftigelsen vokset måned efter måned, og havde det ikke været for de flotte jobtal, som vi har set det forgangne år, ville man formegentlig ikke tale om et opsving, men derimod om stagnation i dansk økonomi.

Ⓢ Dansk økonomi skuffede endnu en gang i 2015. Endnu et lavvækst år i vente

AE forventer i forårsprognosen en vækst i 2016 på blot 1,2 pct. - det samme som i 2015. I 2017 og 2018 ventes væksten at komme op på lidt over 2 pct.

Ⓢ AE forventer en vækst på 1,2 pct. i 2016

Det private forbrug herhjemme er dog kommet op i højere omdrejninger. Der er ikke tale om forbrugsfest, men den gunstige udvikling på boligmarkedet, højere reallønninger, lave renter og oliepriser kan være med til at understøtte det private forbrug den kommende tid.

Ⓢ Det private forbrug begynder at vise positive tegn

Det forventes, at der kommer mere gang i de private investeringer i takt med at den generelle økonomiske situation forbedres, men lige nu er investeringerne ikke den accelerator for opsvinget, som man kunne håbe på.

Ⓢ De private investeringer bidrager desværre ikke med meget

Politisk er der lagt op til en stramning af finanspolitikken, hvor de offentlige investeringer ventes at falde både i år og til næste år. Samtidig ventes der nulvækst i det offentlige forbrug i 2017 og 2018, hvilket underliggende koster vækst og job. Kommunerne har holdt igen med forbruget de seneste år, og også i 2015 har der været et underforbrug. Den risiko er der ligeledes fremadrettet.

Ⓢ Den offentlige økonomi hæmmer vækst og jobskabelse

Resumetabel. AE's forventninger til dansk økonomi				
	2015	2016	2017	2018
Realvækst (pct.)				
BNP	1,2	1,2	2,1	2,3
Ændring 1.000 personer				
Beskæftigelse	30,6	22,5	24,5	28
Privat beskæftigelse	32,5	23,5	26,5	30
Offentlig beskæftigelse	-1,9	-1	-2	-2
Mia. kr.				
Offentlig saldo, mia. kr.	-25	-40	-15	-5
Pct. af BNP				
Offentlig saldo	-1,3	-2,0	-0,7	-0,2
Betalingsbalance	7,0	6,6	6,6	6,6

Kilde: AE's prognose for dansk økonomi - forår 2016

Opsvinget i Europa lever, men er blevet mere skrøbeligt efter bl.a. Kina er begyndte at vise svaghestegn. Derudover er inflationen i Euroområdet - på trods den massive pengeudpumpning fra Den Europæiske Centralbank (ECB) og de lavere renter - fortsat faretruende lav. Deflationsspøgelset er på trods af ECB's indgriben ikke manet bort endnu, og er altså stadigvæk en trussel mod opsvinget i Europa og i dansk økonomi. Senest har ECB skruet yderligere op for de pengepolitiske lempelser, så der hver måned nu sendes 80 mia. euro

Ⓢ Skrøbeligt opsving i udlandet gør, at eksporten står over for endnu et hårdt år

ud i systemet, ligesom renten er sænket til historiske -0,4 pct. De pengepolitiske lempelser er med til at holde hånden under opsvinget i Europa, men formegentlig heller ikke mere end det. Eksporten står derfor over for endnu et hårdt år.

Den kraftige jobfremgang i 2015 kombineret med den svage vækst betyder ligeledes, at produktiviteten i 2015 har udviklet sig svagt. Hvis efterslæbet skal indhentes taler det for, at jobfremgangen i 2016 gearer ned i forhold til sidste år.

⓪ Produktiviteten er svag

De sidste to år har der på trods af den svage vækst været en markant jobfremgang. Givet at væksten ikke tager til, er der stor fare for, at jobfremgangen på det danske arbejdsmarked bremser op.

⓪ Trods svag vækst de sidste år har der været en markant jobfremgang

I 2016 ventes beskæftigelsen at vokse med 22.500 personer, hvilket er en noget lavere jobfremgang end i 2015, hvor beskæftigelsen voksede med mere end 30.000 personer. Hvis væksten i dansk økonomi ikke tager til, er der stor fare for, at jobfremgangen i 2016 bliver mindre end i det forgangne år.

⓪ Fremgang i beskæftigelsen på 22.500 personer i år. Det er lavere end sidste år

Den aktuelle konjunktursituation taler isoleret set for en mere lempelig finanspolitik. De lavere offentlige investeringer sammen med risikoen for offentligt underforbrug er ikke hensigtsmæssig i en situation, hvor opsvinget er så sårbart og endnu langt fra selvbeholdende.

⓪ Konjunktursituation taler for en mere lempelig finanspolitik

Det ville være fornuftigt, hvis man fra regeringens side lettede trykket på den finanspolitiske bremse og ikke lod de offentlige investeringer falde så meget, som der er lagt op til. Derudover bør de annoncerede besparelser på uddannelse og forskning sløjfes. Disse besparelser vil på den lidt længere bane hæmme væksten i dansk økonomi.

⓪ Besparelser på uddannelse og forskning bør sløjfes

Endelig er der behov for initiativer der løfter arbejdsstyrkens kvalifikationer, hvis vi ikke skal løbe ind i mangel på uddannet arbejdskraft. Der er siden 2006 gennemført adskillige arbejdsmarkedsreformer, som øger arbejdsstyrken. Det er dog ikke sikkert, at arbejdsstyrken har de kvalifikationer, som virksomhederne har brug for.

⓪ Der skal fokus på arbejdsstyrkens kvalitet

Alt tyder på, at vi kommer til at mangle faglært arbejdskraft samt personer med korte og mellemlange videregående uddannelser, mens vi omvendt vil stå med et overskud af ufaglært arbejdskraft. Denne ubalance på det danske arbejdsmarked svækker vores muligheder for at vækst og velstand.

⓪ Vi kommer især til at mangle faglært arbejdskraft

Derfor er der brug for initiativer der sikrer at flere unge får en erhvervsfaglig uddannelse ligesom voksen og efteruddannelsesområdet skal styrkes, så vi kan få løftet ufaglærte til faglærte og faglærte til KVVU'ere. I det lys er besparelserne på uddannelse frem til 2019 utrolig uhensigtsmæssige.

⓪ Flaskehalsen peger på uddannelse

2 Prognose: Dårligt udgangspunkt for 2016

Ifølge det foreløbige nationalregnskab var der fra 3. til 4. kvartal 2015 en BNP-vækst på 0,2 pct., mens beskæftigelsen steg med 12.000 personer i samme periode. Samlet blev væksten i dansk økonomi på 1,2 pct. for 2015 som helhed. På trods af den lave vækst voksede beskæftigelsen med 30.600 personer i 2015, hvilket i betragtning af den sløje vækst var en kraftig jobfremgang.

Figur 1A. Udviklingen i BNP

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

Figur 1B. Udviklingen i beskæftigelsen

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik

Væksten i det forgangne år har været trukket af den indenlandske efterspørgsel, som voksede med 1,1 pct. Denne fremgang har især været trukket af det private forbrug, som i 2015 voksede med 2,1 pct. Erhvervsinvesteringerne er fortsat underdrejede, men voksede trods alt med 2,1 pct. i 2015.

Eksporten skuffede i 2015 og faldt med 0,9 pct. Da importen samtidig faldt med 1,3 pct., trak udenrigshandlen dog samlet op i væksten i det forgangne år. Det er tjenesteksporten, der har været årsag til den svage eksportudvikling i 2015. Endelig trak lagrene ned i BNP med 0,4 pct. enheder det seneste år.

Overordnet har væksten i 2. halvår 2015 skuffet, og udgangspunktet for væksten i 2016 er derfor blevet markant forringet. Det smitter af på forventningerne til væksten i 2016, som kun ventes at blive på 1,2 pct. – altså det samme som sidste år. Det fremgår af tabel 2 og 3, der viser nøgletallene for prognosen.

Tabel 2. Nøgletal fra AE's forårsprognose - del 1

	2015	2016*	2017*	2018*
	Realvækst, kædede værdier, pct.			
BNP	1,2	1,2	2,1	2,2
Indenlandsk efterspørgsel	1,1	1,9	1,9	2,1
Privat forbrug (inkl. NPISH)	2,1	1,9	2,2	2,4
Offentligt forbrug	0,9	0,8	0,0	0,0
Offentlige investeringer	-1,7	-2,4	-0,3	2,5
Boliginvesteringer	-0,3	1,5	4,4	4,0
Erhvervsinvesteringer	2,1	3,2	5,2	5,1
Lagre mv. (vækstbidrag) 1)	-0,4	0,3	0,0	0,0
Eksport af varer og tjenester	-0,9	1,0	4,0	4,0
Import af varer og tjenester	-1,3	2,3	3,9	3,9

Anm: * prognose. 1) Inkl. diskrepans, bidrag til BNP-væksten.

Kilde: AE's forårsprognose 2016.

Tabel 3. Nøgletal fra AE's forårsprognose - del 2

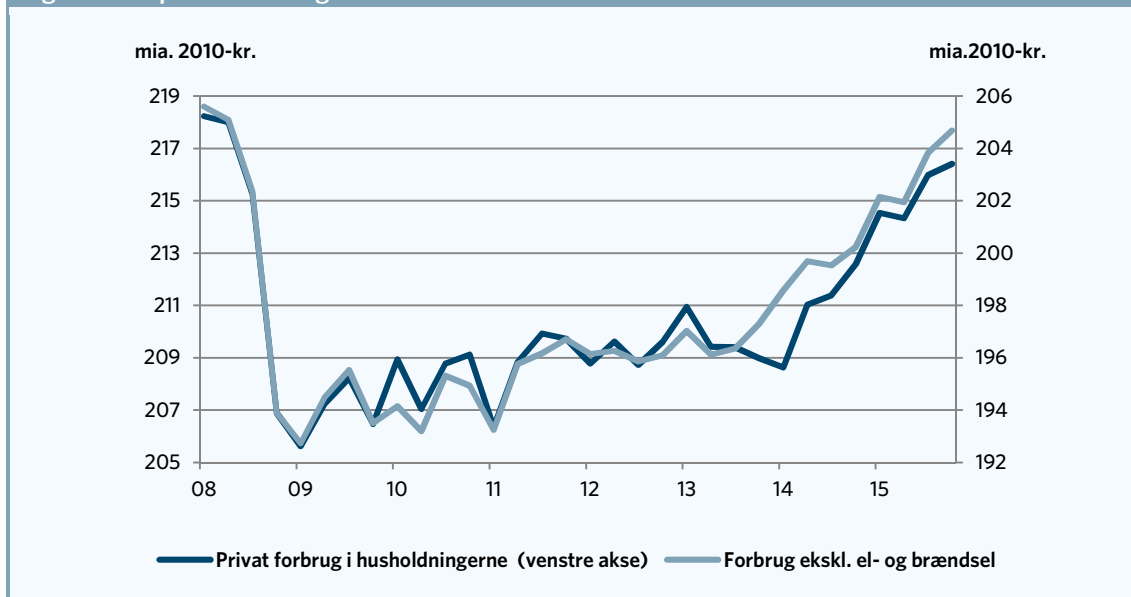
	2015	2016*	2017*	2018*
	Ændring, 1.000 personer			
Beskæftigelse	30,6	22,5	24,5	28
	Niveau, 1.000 fuldtidspersoner			
Bruttoledighed	124	117	110	103
	Mia. kr.			
Offentlig saldo	-25	-40	-15	-5
	Pct. af BNP			
Offentlig saldo	-1,3	-2,0	-0,7	-0,2
Betalingsbalance	7,0	6,6	6,6	6,6
	Årlig stigning, pct.			
Forbrugerprisindeks	0,5	0,5	1,4	1,8
Boligpriser, enfamiliehuse	6	3,5	3	3,2

1) Inkl. diskrepans, bidrag til BNP-væksten.

Kilde: AE's forårsprognose 2016.

2.1 Væksten drives af den indenlandske efterspørgsel

Det er den indenlandske efterspørgsel, som skal drive væksten. Især det private forbrug er begyndt at komme op i mere normale omdrejninger, og nærmer sig niveauet før krisen satte ind. Det fremgår af figur 2, som viser udviklingen i det private forbrug. Ser man bort fra forbruget af energivarer, har det private forbrug faktisk igennem længere tid haft en pæn positiv tendens.

Figur 2. Det private forbrug

Anm.: Data er sæsonkorrigeret.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

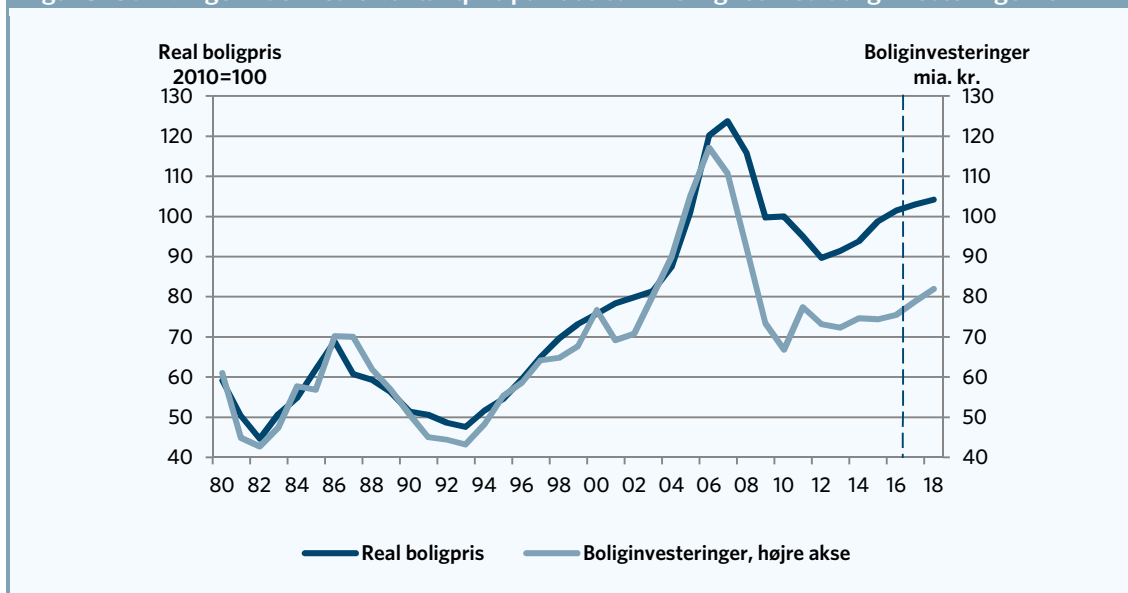
Indikatorerne for det private forbrug er blandt de bedre i øjeblikket uden dog at være imponerende. Det private forbrug forventes med vækstrater på omkring 2 pct. de kommende år at kunne fastholde de positive takter.

Betingelserne for at det private forbrug kan holde hånden under danske økonomi er umiddelbart gode. Boligpriserne vokser fortsat pænt, selvom der er tegn på en vis nedgearing, ligesom renterne forventes at forblive lave en rum tid endnu. Dertil kommer, at reallønnen ventes at vokse pænt, og endelig giver den lave oliepris forbrugerne luft i budgettet.

Erhvervsinvesteringerne ventes at vokse i takt med at konjunkturerne normaliseres og begunstiges samtidig af de lave renter. Kapacitetudnyttelsen i industrien er vokset, og i takt med at kapacitetsudnyttelsen i virksomhederne vokser, vokser behovet samtidig for investeringer i nye maskiner og produktionsanlæg.

Boliginvesteringerne er på trods af de lave renter og de pæne prisstigninger på boligmarkedet ikke rigtigt kommet i gang endnu. Historisk har stigende reale boligpriser dog trukket boliginvesteringerne med op, og selvom det tilsyneladende går noget langsommere denne gang, forventes boliginvesteringerne langsomt at komme op i gear igen. Det fremgår af figur 3.

Figur 3. Udviklingen i den reale kontantpris på huse sammenlignet med boliginvesteringerne

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

2.2 Den offentlige efterspørgsel trækker ned

Det offentlige forbrug ventes i prognoseopdateringen fra Det Økonomiske Råd fra februar 2016 og i 'Økonomisk Redegørelse december 2015' at vokse med 0,8 pct. i år. De foregående år har der dog været et massivt underforbrug og også i år er der en betydelig risiko for et offentligt underforbrug. Væksten i det offentlige forbrug i år skyldes således bl.a. underforbruget i 2015. Dertil kommer så flygtningeudgifter. Korrigeret for disse forhold er der reelt tale om nulvækst i det offentlige forbrug.

Det er antaget, at det offentlige forbrug vokser med 0,8 pct. i år. Det offentlige forbrug ventes i prognosen dog at være uændret i både 2017 og 2018 og bidrager således ikke til at øge væksten i BNP.

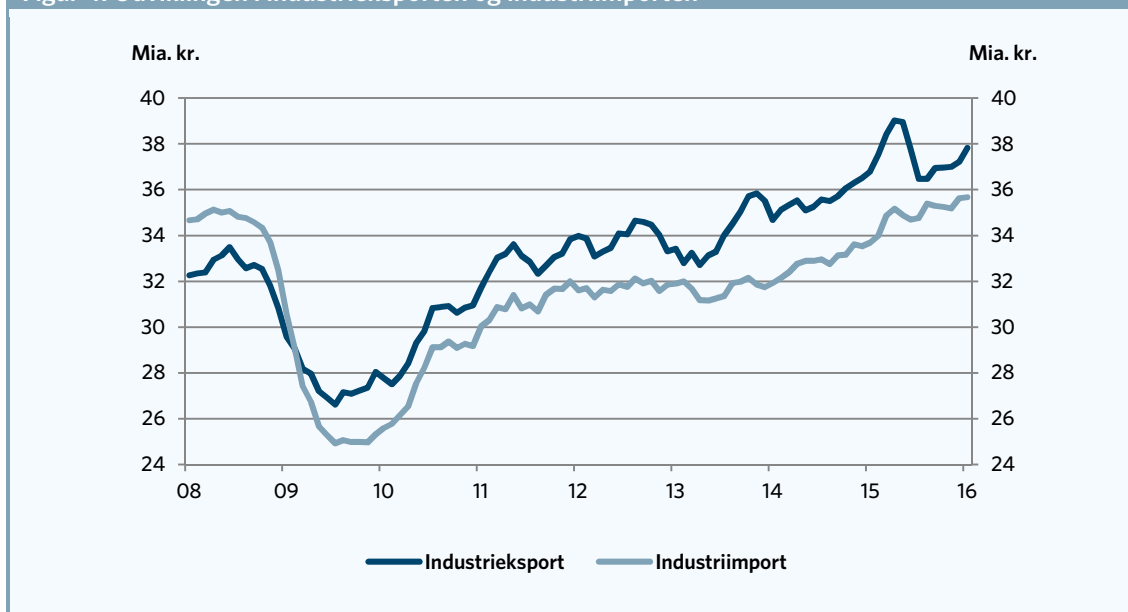
Samtidig er der lagt op til, at de offentlige investeringer reduceres de kommende år. De offentlige investeringer faldt allerede sidste år med 2,1 pct. og ventes at falde med yderligere knap 2½ pct. i 2016 og 0,3 pct. i 2017. I 2018 er der forudsat en vækst i de offentlige investeringer på 2½ pct.

Samlet strammes finanspolitikken altså de kommende år og bidrager til at hive vækst og arbejdspladser ud af opsvinget.

2.3 Ingen medvind fra udlandet til dansk økonomi

Den danske eksport skuffede fælt i 2015 og faldt samlet med 0,9 pct. Dykker man lidt ned i tallene viser det sig dog, at industrieksporten ekskl. skibe og fly faktisk har en opadgående tendens i øjeblikket. Industrieksporten oplevede store fald i begyndelsen af 2015, men har siden da haft en pænt opadgående tendens. Det fremgår af figur 4.

Figur 4. Udviklingen i industrieksporten og industriimporten

Anm.: Industrieksporten er afgrænset ved følgende varegrupper: Kemikalier og kemiske produkter, Forarbejdede varer, primært halvfabrikata, Maskiner, Transportmidler, Færdigvarer og andre varer. Data er sæsonkorrigeret.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Indikatorerne for industrien er da heller ikke så dårlige - industriproduktionen er vokset pænt de seneste måneder og beskæftigelsen i industrien viser fortsat pæne takter. Det der trækker den samlede eksport ned er specielt tjenesteeksporten, som i øjeblikket udvikler sig sløjt.

Uanset hvad er det dog op ad bakke for eksporten pga. den svage vækst i verdensøkonomien. Særligt i Europa snegler væksten sig afsted, og det bremser det danske opsving. Hvis der skal mere gang i eksporten er det afgørende, at opsvinget i Europa bider sig rigtig fast.

På plussiden tæller, at det faktisk er lykkedes at sænke arbejdsløsheden i Europa - også i flere af de gældsplagede lande - hvilket forhåbentlig kan skabe mere tillid og optimisme.

Dertil kommer at Den Europæiske Centralbank har skruet yderligere op for de pengepolitiske lempelser for at mane deflationsspøgelset i Euroområdet endegyldig bort, og endelig er de værste sparepakker i Euroområdet overstået. Som helhed er finanspolitikken i Euroområdet således tæt på at være neutral, hvilket giver det spæde opsving bedre betingelser. Det kommer dog til at tage tid før opsvinget i Europa og i verdensøkonomien får rigtig fat og indtil da, vil eksporten have det vanskeligt.

Eksporten ventes i år således kun at vokse med 1 pct., men væksten ventes herefter at blive øget til omkring 4 pct. i 2017 og 2018. Det forudsætter dog at opsvinget i specielt Europa bider sig fast.

Importen ventes i lyset af den højere vækst i det private forbrug og erhvervsinvesteringerne også at vokse med omkring 4 pct. i 2017 og 2018. Givet den lidt svagere vækst i investeringerne i 2016 end i de efterfølgende år, ventes importen i år at vokse med 2,2 pct., hvilket dog betyder at udenrigshandlen kommer til at bidrage negativt til væksten i år, når eksporten kun ventes at vokse med 1 pct.

Derfor bliver betalingsbalancen også lidt forværret i 2016. Overskuddet på betalingsbalancens løbende poster vil dog fortsat være meget store i historisk perspektiv og vil være på ca. 6,6 pct. af BNP gennem hele prognoseperioden.

3 Arbejdsmarked: Svag vækst øger risiko for nedgearing

Med en vækst på kun 1,2 pct. i år, vil man normalt ikke tale om opsving, men snarere om stagnation. Grunden til at man trods alt kan tale om et opsving i dansk økonomi i øjeblikket skyldes, at beskæftigelsen måned efter måned fortsætter med at vokse.

Samlet voksede beskæftigelsen i 2015 på trods af den svage vækst på 1,2 pct. iflg. nationalregnskabet fra Danmarks Statistik alligevel med 30.600 personer. Som tommelfingerregel skal væksten normalt op på 1-1½ pct. over en længere periode for bare at holde beskæftigelsen uændret. Siden 2013 har vi dog set en vækst på lidt over 1 pct. om året tilsyneladende har været nok til at skabe grobund for en samlet jobvækst på knap 53.000 personer.

Udviklingen på det danske arbejdsmarked har i lyset af den svage vækst på alle måder været overraskende og spørgsmålet er selvfølgelig, hvordan det kan lade sig gøre, at beskæftigelsen vokser måned efter måned samtidig med, at væksten bliver ved med at skuffe.

En forklaring kan være, at BNP-tallene ikke fortæller hele historien og væksten og aktiviteten underliggende er bedre end tallene umiddelbart antyder.

En anden mulighed er, at produktivitetsvæksten i dansk økonomi virkelig er gearret ned de senere år, og der derfor skal mindre aktivitet til, før det kaster nye arbejdspladser af sig. Mange af de arbejdspladser der er skabt i år kan således være lavproduktive og arbejdskrafttunge job i den private servicesektor. En del af de skabte job er også deltidsjob. Fuldtidsbeskæftigelsen indenfor eksempelvis handel og transport er således kun vokset halvt så meget, som beskæftigelsen målt i hoveder det seneste år.

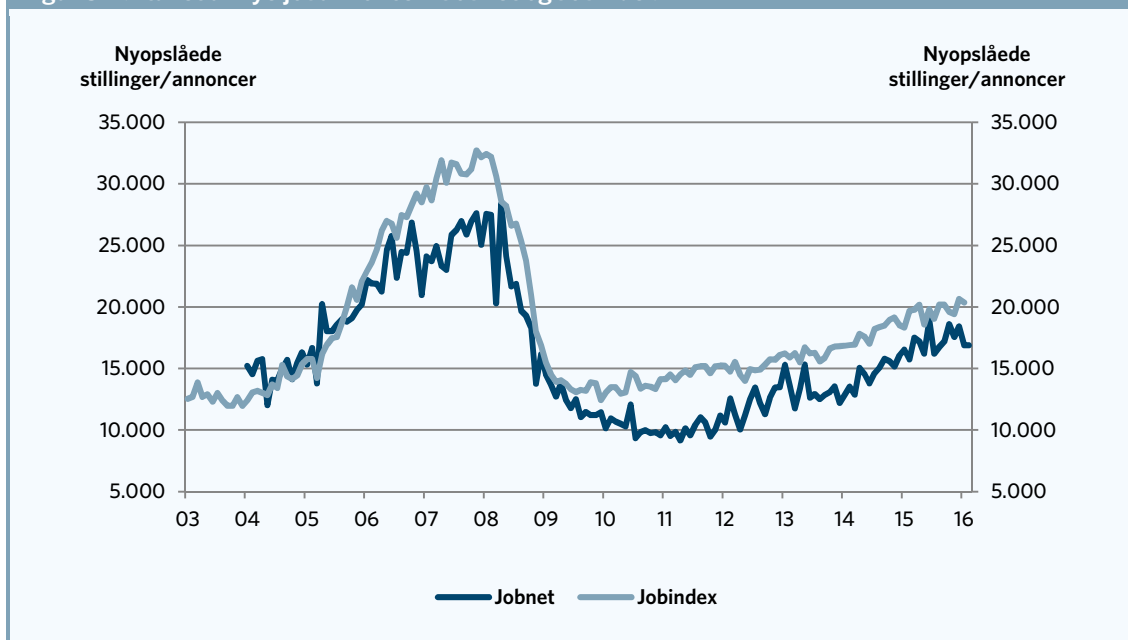
Det kan også være, at virksomhederne har hamstret arbejdskraft for at være klar til at gribe opsvinget, som hele tiden har været spået at være lige om hjørnet. Særligt i lyset af debatten om begyndende flaskehalse på det danske arbejdsmarked, kan virksomheder tænkes at have hamstret arbejdskraft for ikke at mangle arbejdskraft, når opsvinget for alvor får fat.

Uanset hvad må man spørge sig selv, hvor længe dette billede kan blive ved. Hvis væksten bliver ved med at skuffe, må man på et tidspunkt forvente, at beskæftigelsesvæksten gearer ned igen, og bliver knap så markant, som vi har set det i 2015.

Med den fortsat sløje vækst, som der er udsigt til i 2016, er der derfor også en reel risiko for, at jobvæksten i 2016 bliver noget mindre end den var i 2015.

Selvom jobindikatorerne fortsat ser pæne ud, er det i den forbindelse værd at nævne, at væksten i antallet af nyopslåede stillinger i Jobnet og Jobindex faktisk er blevet mindre. Det går således ikke helt så hurtigt med at slå nye stillinger op som tidligere, og det kan være et varsel om, at jobvæksten den kommende tid gearer ned. Figur 5 viser antallet af nye jobannoncer i Jobnet og Jobindex.

Figur 5. Antallet af nye jobannoncer i Jobnet og Jobindex

Anm.: Data er sæsonkorrigeret.

Kilde: AE på baggrund af Jobindex og Jobnet, STAR.

Med udgangspunkt i den fortsat svage vækst i 2016 ventes væksten i beskæftigelsen derfor at gear ned i år. Samlet ventes en jobfremgang på 22.500 i år, mens jobfremgangen sidste år var på 30.600. Det er på det private arbejdsmarked, at nedgearingen forventes at komme. Sidste år var jobfremgangen i den private sektor på 32.500, mens der i år ventes en jobfremgang på 23.500. Det fremgår af tabel 3, som viser beskæftigelsesprognosen for den samlede beskæftigelse samt for den private og offentlige sektor.

Tabel 3. Udviklingen i beskæftigelsen

	2015	2016	2017	2018
	Ændring 1.000 personer			
Samlet beskæftigelse	30,6	22,5	24,5	28,0
Privat beskæftigelse	32,5	23,5	26,5	30,0
Offentlig beskæftigelse	-1,9	-1,0	-2,0	-2,0

Kilde: AE's forårsprognose, forår 2016.

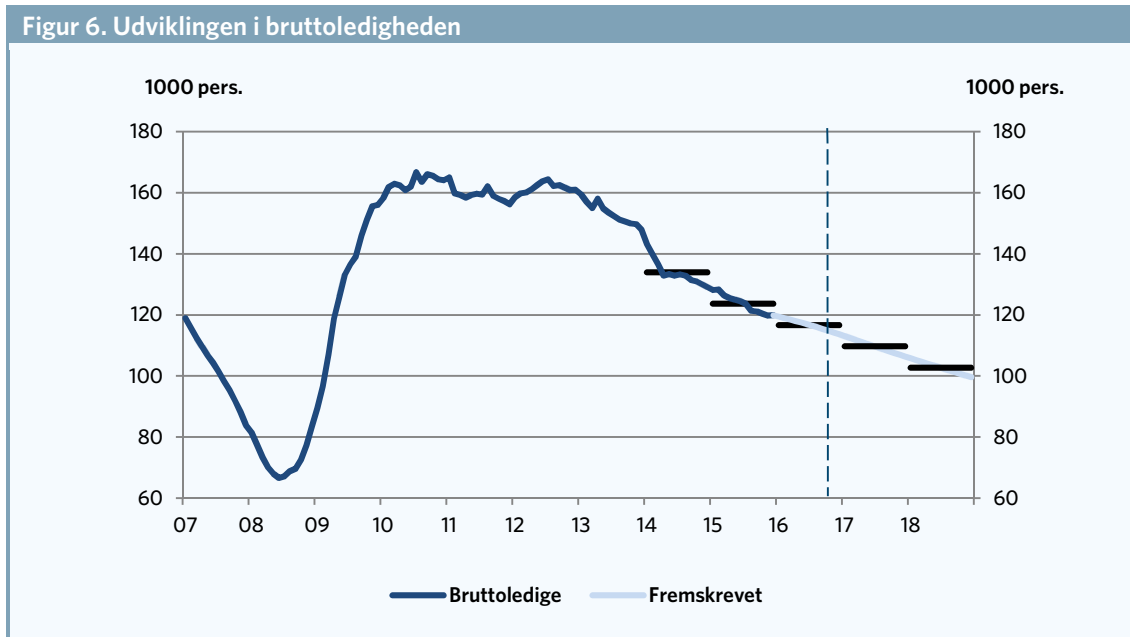
Efter 2016 ventes jobfremgangen i den private sektor at tage lidt til igen. På grund af nulvækst i det offentlige forbrug ventes beskæftigelsen i den offentlige sektor dog at falde yderligere.

Samtidig med at flere er kommet i arbejde, er bruttoarbejdsløsheden også faldet. Faldet har dog ikke været helt så kraftigt, som beskæftigelsen er vokset. Det skyldes, at arbejdsstyrken er begyndt at vokse igen. Der bliver flere i befolkningen, som er aktive på arbejdsmarkedet, og det gør, at selvom beskæftigelsen vokser relativt kraftigt, tager det lidt længere tid for arbejdsløsheden at falde.

Arbejdsstyrken vokser dels fordi de ældre i større omfang har udskudt deres tilbagetrækning. Dertil kommer, at tilbagetrækningsreformen trådte i kraft i 2014 og fremadrettet øger de ældres arbejdsmarkedsdeltagelse endnu mere. Desuden bevirker de mange arbejdsmarkedsreformer, der har været gennemført de senere år, at arbejdsstyrken øges ligesom mange unge, som under krisen i stort antal gik i

gang med en uddannelse, de kommende år træder ud på arbejdsmarkedet. Endelig kommer der også udenlandsk arbejdskraft til landet.

Selvom væksten i arbejdsstyrken betyder, at det tager længere tid for arbejdsløsheden at falde, betyder det omvendt også, at der går længere tid før vi løber tør for hænder. Samlet ventes bruttoledigheden at være på ca. 100.000 fuldtidspersoner ved udgangen af 2018. Det fremgår af figur 6.

Anm.: Data er sæsonkorrigeret.
 Kilde: AE's forårsprognose, 2016.

4 **Anbefalinger til den økonomisk politik: Flaskehalsen peger på uddannelse**

Den kraftige vækst i beskæftigelsen har fået mange til at frygte for flaskehalse på det danske arbejdsmarked, hvor virksomheder kommer til at mangle arbejdskraft.

Lige nu og her er der ikke store problemer med at skaffe arbejdskraft. På grund af de mange arbejdsmarkedsreformer, som vi har gennemført de sidste ti år, er der fortsat masser af ledige hænder til kommende job, ligesom de mange unge, der under krisen har taget en uddannelse kommer ud på arbejdsmarkedet igen. Lønstigningerne er ligeledes moderate og antallet af rapporterede vanskeligheder med at rekruttere arbejdskraft er fortsat begrænset.

Stigningen i den strukturelle arbejdsstyrke har iflg. vismændenes vurdering faktisk været så stor, at det allerede i år kan lade sig gøre at få beskæftigelsen tilbage på 2008-niveau uden at der opstår mangel på hænder. Vismændene vurderer således, at den strukturelle beskæftigelse i dag svarer til niveauet i beskæftigelsen før krisen satte ind.

Selvom der dermed overordnet set ikke ser ud til at være problemer lige nu med at skaffe arbejdskraft, er det dog ikke sikkert, at de hænder vi har til rådighed på arbejdsmarkedet fremadrettet har de rette kvalifikationer.

AE's fremskrivning af arbejdsmarkedet viser, at vi i 2025 risikerer at mangle 70.000 faglærte, 25.000 personer med korte videregående uddannelser og 40.000 med mellemlange videregående uddannelser. Omvendt er der udsigt til et overskud på 65.000 ufaglærte, 45.000 personer med en gymnasial uddannelse.

Flaskehalsen peger derfor ikke på reformer med fokus på arbejdsudbuddet. Flaskehalsen peger derimod på reformer, der øger arbejdsstyrkens kvalitet. Politikerne skal derfor have fokus på reformer, som sikrer at langt flere får en faglært uddannelse og flere får korte og mellemlange videregående uddannelser rettet mod den private sektor.

Får vi ikke løst disse underliggende ubalancer på arbejdsmarkedet, vil det hæmme vores produktivitetsvækst og vores mulighed for at skabe mere velstand på den lange bane.

4.1 Brug for en mere lempelig finanspolitik

Den offentlige efterspørgsel er de næste par år med til at bremse fremgangen i dansk økonomi. Det er ikke hensigtsmæssigt i en situation, hvor opsvinget vakler.

Der er plads til at lette trykket på den finanspolitiske bremse. Underskuddet på den offentlige saldo holder sig pænt indenfor konvergenskravet om et maksimalt underskud på 3 pct. af BNP, ligesom den strukturelle saldo iflg. vismændene udviser overskud de kommende år. Dvs. at den underliggende sundhedstilstand af de offentlige finanser i dansk økonomi er sund, og de underskud vi ser på den faktiske saldo er drevet af midlertidige forhold.

Finanspolitikken skal omvendt naturligvis strammes, når opsvinget er blevet selv bærende, men det er det danske opsving ikke endnu. Usikkerhederne omkring væksten i Kina og Euroområdet bremser opsvinget og hvis forbrugerne herhjemme igen bliver tilbageholdende, er der ikke noget til at trække væksten.

Derfor bør de offentlige investeringer ikke reduceres så meget, som der er lagt op til. Besparelserne på uddannelse og forskning bør også sløjfes. Besparelserne vil hæmme mulighederne for at øge produktiviteten i dansk økonomi.

Når der de kommende år samtidig er tegn på, at vi kommer til at mangle uddannet arbejdskraft er besparelserne på uddannelserne heller ikke hensigtsmæssigt. Tværtimod er der brug for et løft på specielt de erhvervsfaglige uddannelser.

Udgivet af
AE - Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
Reventlovsgade 14, 1. sal
1651 København V.
Telefon: 33 55 77 10
E-mail: ae@ae.dk
www.ae.dk